

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВО-ВИРОБНИЧИЙ ЦЕНТР

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курортологія

вибіркова

за освітньо-професійною програмою «Туризм»
підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 24 «Сфера обслуговування»
за спеціальністю 242 «Туризм»

Рекомендовано кафедрою менеджменту
на 2023- 2024 навчальний рік.

Протокол від «28» серпня 2023 року

№ 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної
дисципліни «Курортологія»

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Курортологія» розкриває теоретичні та практичні основи курортології і санаторно-курортного лікування. Формування сучасного ринку санаторно-курортних послуг зумовлене зростанням популярності здорового способу життя і потреби населення в якісних і відповідних за ціною курортно-оздоровчих послугах. Сьогодні все більше уваги приділяється використанню природних лікувальних факторів, як в умовах перебування в санаторно-курортних закладах, так і в домашніх умовах.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Леоненко Неллі Анатоліївна, завідувачка кафедри менеджменту, доктор наук з державного управління
Контактна інформація	м. Харків, вул. Лермонтовська, 28. Робочий номер телефону – (057) 707-18-02.
E-mail	nellileo82@gmail.com
Наукові інтереси	- механізми державного регулювання туристичної сфери ; - соціальні програми в туризмі; - механізми розвитку внутрішнього туризму.
Професійні здібності	- професійні знання, досягнення практичного змісту у сфері наукових інтересів; - значний досвід проведення навчальних занять у вищій школі із застосуванням творчих форм роботи.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&pli=1&user=w1talg0AAAAJ ORCID: 0000-0002-1498-0391

Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни «Курортологія» проводяться згідно із затвердженим розкладом. Електронний варіант розкладу розміщено на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосередини з 15.00 до 16.00 на кафедрі менеджменту Навчально-науково-виробничого центру НУЦЗ України за постійним електронним посиланням. В разі додаткової потреби здобувача вищої освіти (далі – здобувач) в консультації час погоджується з викладачем.

Метою вивчення дисципліни «Курортологія» є ознайомлення здобувачів із теоретичними та практичними основами курортології, рекреації і санаторно-курортного лікування, провідними лікувальними методиками й особливостями лікувально-оздоровчого туризму, специфікою матеріально-технічної бази санаторно-курортних і оздоровчих закладів відповідно до їх функціонального призначення, надання знань щодо нормативно-правового регулювання курортної справи в Україні та ефективного управління діяльністю санаторно-курортних закладів.

Вивчення дисципліни «Курортологія» забезпечує засвоєння матеріалу таких дисциплін загальної підготовки, як «Планування й організація туристичного бізнесу» та «Спеціалізований туризм».

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти заочна
Статус дисципліни (обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)	вибіркова
Рік підготовки	4-й
Семестр	7-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	5
- кількість модулів	
- загальна кількість годин	150
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	14
- практичні заняття (годин)	4
- семінарські заняття (годин)	-
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	134
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-
- підсумковий контроль (диференційний залік, екзамен)	екзамен

Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни «Курортологія», ґрунтується на знаннях, набутих здобувачами в результаті вивчення низки дисциплін загальної підготовки та дисциплін професійних циклів на попередніх етапах навчання, таких як: «Психологія», «Іноземна мова», «Основи туризмознавства», «Інформаційні системи та технології в туристичній галузі», «Підготовка з надання домедичної допомоги», «Краєзнавство, країнознавство та географія туризму», «Інфраструктура туризму», «Менеджмент з туризму», «Організація анімаційної діяльності».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Туризм», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

— досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Дисциплінарні результати навчання	ДРН
Здатність аналізувати основні природні лікувальні чинники з позиції їх можливого використання для покращення стану здоров'я або реабілітації	ДР 1
Здатність пояснювати принципи розміщення і функціонування курортів і санаторно-курортних закладів, а також закономірності функціонування курортно-рекреаційних районів на території України	ДР2
Здатність розуміти інноваційні методи та технології, що	ДР3

використовуються для покращення стану здоров'я та реабілітації на курортах світу та України	
Формування професійних знань щодо визначення індивідуальних потреб туриста, інформації про профілактику та лікування хвороб та ведення здорового способу життя	ДР4
- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:	
<i>Програмні компетентності (загальні та професійні)</i>	-
<i>Очікувані компетентності з дисципліни</i>	
Спроможність використовувати сучасні науково-теоретичні підходи до організації діагностування, лікування та реабілітації в санаторно-курортних закладах	
Мати професійно профільовані знання й практичні навички в області курортології й мати здатність їх використовувати в області туризму	
Використовувати загальні методи оцінки санаторно-курортного потенціалу з метою застосування в рекреаційних цілях	

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ КУРОРТОЛОГІЇ (Ч1)

Тема 1.1. Курорти: провідний сегмент індустрії туризму.

Курорти: поняття, функції, різновиди, інфраструктура. Класифікація курортних факторів та їх використання в лікувальних та оздоровчих цілях. Курортна справа в системі охорони здоров'я та лікувально-оздоровчому туризмі. Різновиди курортної діяльності. Курортологія: визначення, завдання, напрямки.

Тема 1.2. Історія розвитку санаторно-курортної справи.

Періоди розвитку курортної справи. Стихійно-емпіричний період (Давні віки – Середньовіччя). Емпіричні спроби природного лікування. Науково-курортологічний період. Зародження і розвиток наукових засад курортології. Виникнення перших курортів та підходів до їхньої експлуатації. Комерційний період. Виникнення рекреаційних підприємств. Диференційований період. Розподіл форм надання курортних послуг. Початковий період. Пошук природних лікувальних факторів і спроби їхнього лікувального застосування. Підприємницький період. Формування основних вітчизняних курортів та їхньої інфраструктури переважно на комерційній основі. Радянський період. Соціальне значення курортів. перехідний період. Формування ринку курортних послуг. Сучасний період. Стан та перспективи розвитку санаторно-курортної справи в Україні.

Тема 1.3. Основи медичної кліматології.

Поняття та завдання медичної кліматології. Клімат та кліматоутворювальні фактори. Типи погодних умов, що впливають на здоров'я людини. Метеоневроз та метеопрофілактика. Типи клімату й погоди та їхній вплив на організм людини: адаптація, акліматизація, загартовування. Головні методи кліматотерапії. Аеротерапія та її різновиди. Геліотерапія. Таласотерапія. Мікрокліматоретрапія. Фізичні та фізіологічні основи дозиметрії та дозування кліматолікувальних процедур. Курортні ландшафти та їхнє використання в рекреаційних цілях.

Тема 1.4. Основи бальнеології та бальнеотехніки.

Лікувальна дія прісної води на організм людини. Гідротерапія. Гідротерапевтичні процедури: показання, протипоказання. Головні методи гідротерапевтичних процедур: обливання, обмивання, обтирання, укутування, компреси, купання, душ, ванни. Визначення та головні поняття бальнеології. Мінеральні води та їх класифікація. Головні методи бальнеологічного лікування. Бальнеотехніка: предмет, завдання, технологічні схеми.

Тема 1.5. Основи грязелікування.

Лікувальні грязі (пелоїди): поняття та класифікація. Особливості оздоровчої дії лікувальних грязей на організм людини. Грязелікування: показання, протипоказання. Методики проведення грязелікувальних процедур. Форми грязелікування: грязьові ванни, апплікації, бовтанки, суспензії, огортання, тампони, грязьові препарати. Основні різновиди грязетерапії у сполученні з фізіотерапевтичними процедурами: Нові методики застосування лікувальних грязей.

МОДУЛЬ 2. ОСНОВИ КУРОРТОЛОГІЇ (Ч2)

Тема 2.1. Лікування глиною в курортній справі.

Цілющі властивості й хімічний склад глини. Різновиди лікувальної глини та їхнє використання в курортній практиці. Глінолікування: показання, протипоказання. Псаммотерапія та методика її проведення.

Тема 2.2. Термотерапія в санаторно-курортному лікуванні.

Термотерапія: поняття, сутність, різновиди. Реакції термотерапії на організм людини. Лікувальні нафтопродукти: стеарин, керосин, парафін, озокерит, нафталан. Показання та протипоказання до термотерапії. Парафінолікування: показання, протипоказання, методика його проведення. Озокеритолікування: показання, протипоказання, способи лікувального використання. Лікування нафталанською нафтою: показання, протипоказання. Лікувальна дія пари. Характеристика найпопулярніших різновидів лазень.

Тема 2.3. Фітотерапія й апітерапія.

Фітотерапія: поняття, лікувальні форми. Фармація. Фармакопея. Фармакогнозія. Лікарські рослини та їх класифікація. Лікарські рослини народної медицини. Форми застосування та різновиди лікарських форм рослин. Методи приготування лікарських форм рослин: мікстури, настоянки, мазі, екстракти, порошки, збори. Апітерапія: лікування медом і продуктами бджільництва. Продукти бджільництва, які використовують в лікувальних цілях: бджолиний мед, бджолина отрута, бджолина перга, маточне молочко бджоли, прополіс, бджолиний віск, бджолиний пилок. Цілющі властивості меду та його використання при хворобах людини. Головні сорти меду. Способи лікування. Показання, протипоказання.

Тема 2.4. Преформовані та рідкісні лікувальні курортні фактори. Фізіотерапія: поняття і сутність. Загальна класифікація лікувальних фізичних чинників: струм, магнітні поля, механічні коливання, світло, змінний повітряний тиск та ін. Механізм дії фізичних факторів. Штучні фізичні фактори, що використовують у курортній лікувальній практиці. Методи апаратної фізіотерапії. Використання рідкісних і нетрадиційних методів лікування. Найпопулярніші методи нетрадиційної медицини: натуропатія, ароматерапія, фунготерапія, йога, таласотерапія, акупунктура, аюрведа, гіпнотерапія, енотерапія, лікувальне голодування та ін.

Тема 2.5. Лікувальна фізична культура. Лікувальний масаж.

Рухова активність в умовах курорту. Типи режимів рухової активності в умовах курорту: головне завдання, призначення, методика проведення. Гіподенія та гіпокінезія. Головні методики кінезітерапії. Основи лікувальної фізичної культури (ЛФК). Форми занять ЛФК. Окремі спортивно-рекреаційні вправи на курортах. Показання та протипоказання. Масаж у комплексі санаторно-курортного лікування. Головні різновиди масажу. Показання та протипоказання.

МОДУЛЬ 3. САНАТОРНО-КУРОРТНЕ ЛІКУВАННЯ В УКРАЇНИ ТА СВІТІ

Тема 3.1. Управління санаторно-курортними закладами.

Особливості організації лікування хвороб людини в умовах курорту. Медична реабілітація. Завдання курортно-санаторного режиму. Головні та спеціалізовані функції санаторно-курортних закладів. Етапи надання медичних послуг:

діагностичний, лікувально-оздоровчий, реабілітаційний. Різновиди санаторно-курортних закладів. Функціональна структура санаторно-курортних закладів та їхня матеріально-технічна база. Правове регулювання діяльності санаторно-курортних закладів. Кадровий склад закладів санаторно-курортного комплексу. Забезпечення якості й ефективності діяльності санаторно-курортних закладів.

Тема 3.2. Санаторно-курортне господарство Європи.

Сучасний стан курортного господарства Європи. Бальнеологічні курорти Європи: Чехія, Угорщина, Румунія, Німеччина, Австрія, Словенія, Болгарія, Польща, Франція, Італія та ін. Кліматичні курорти Європи: приморські (Іспанія, Італія, Греція, Хорватія, Португалія, Ірландія, велика Британія, Бельгія, Норвегія та ін.) та гірськокліматичні (Швейцарія, Франція, Австрія, Німеччина, Італія, Словаччина).

Тема 3.3. Санаторно-курортне господарство Азії.

Географія курортів Азії. Бальнеологічні курорти Азії (Грузія, Ізраїль, Туреччина, Японія, Азербайджан). Кліматокумисолікувальні курорти (Росія, Туркменістан, Казахстан, Монголія). Приморські курорти (Туреччина, Грузія, Кіпр, Ізраїль, Китай, ОАЕ, Таїланд та ін.). Гірськокліматичні курорти (Малайзія, Філіппіни, Індонезія, Таїланд, Індія, Туреччина, Вірменія, Грузія та ін.)

Тема 3.4. Курорти Америки, Африки, Австралії.

Загальна характеристика курортного господарства країн Америки, Африки, Австралії. Курортне господарство країн Америки (США, Канада, Аргентина, Бразилія, Мексика, Чілі). Курорти Африки (Єгипет, Марокко, Туніс). Курорти Австралії та Океанії.

Тема 3.5. Курортний комплекс України.

Характеристика курортного комплексу України. Територіальна структура курортного комплексу України. Рекреаційний пункт, рекреаційний район, рекреаційний регіон, рекреаційні зони. Курортна система України: бальнеологічні курорти (Трускавець, Моршин, Миргород та ін.), грязьові курорти (Слав'янськ, Одеса, Євпаторія, Бердянськ). Функціональна структура рекреаційної системи Південного Криму. Рекреаційна система Карпатського регіону.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Форма здобуття освіти – заочна (дистанційна)					
	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
Лекції		Практичні (семінарські) заняття	Лабораторні заняття (інші види занять)	Самостійна робота	Модульна контрольна робота (МКР)	
7- й семестр						
Модуль 1. Основи курортології (Ч1)						
Тема 1.1.	11	2	-		9	
Тема 1.2.	9	-	-		9	
Тема 1.3.	11	2	-		9	
Тема 1.4.	11	2	-		9	
Тема 1.5.	11	2			9	
Разом за модулем 1	53	8	-		45	
Модуль 2. Основи курортології (Ч2)						
Тема 2.1.	9	-	-		9	
Тема 2.2.	9	-	-		9	

Тема 2.3.	9	-	-		9	
Тема 2.4.	9	-	-		9	
Тема 2.5.	11	2			9	
Разом за модулем 2	47	2	-		45	
Модуль 3 Санаторно-курортне лікування в Україні та світі						
Тема 3.1.	11	2	-		9	
Тема 3.2.	9	-	-		9	
Тема 3.3.	9	-	-		9	
Тема 3.4.	9	-	-		9	
Тема 3.5.	12	2	2		8	
Разом за модулем 3	50	4	2		44	
Разом	150	14	2		134	

Теми семінарських занять – не передбачено навчальним планом

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Територіальна структура курортного комплексу України	2
	Разом	2

Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань – не передбачено навчальним планом

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується **в таких формах**: навчальні заняття за видами, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання :

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота, виїзні заняття);

- методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний;

- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;

- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

- науково-дослідна робота;

- самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен; тести; реферати, доповіді, модульна контрольна робота, презентації результатів

виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою.

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, контрольної роботи.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

7 семестр

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	4	5	20
	практичні заняття*	-	-	
Разом за модуль 1				20
Модуль 2	лекції	1	5	5
	практичні заняття*	-	-	-
Разом за модуль 2				5
Модуль 3	лекції	2	5	10
	практичні заняття*	1	15	15
Разом за модуль 3				25
Разом за поточний контроль				50
Контрольна робота*				30
III. Підсумковий контроль (екзамен) *				20
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Пояснення:* види навчальних занять та контрольні заходи для обов'язкового виконання.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми освітнього процесу: поточне оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за самостійну роботу – виконання контрольної роботи; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, виконання досліджень, підготовку наукових публікацій тощо.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться на лекційному та практичному заняттях за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання

теоретичної підготовки здобувачів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на лекційних і практичному заняттях та набутих практичних навичок під час виконання практичної роботи.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів *на лекційному занятті* (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 балів – здобувач приймає активну участь в обговоренні теоретичних та практичних питань, в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів, демонструє здатність самостійного пошуку відповідей, здійснення аналізу наданого матеріалу, надає правильні відповіді на питання викладача;

4 бали – здобувач приймає участь в обговоренні теоретичних та практичних питань, обґрунтовано його викладає під час усних відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань, демонструє здатність самостійного пошуку відповідей, здійснення аналізу наданого матеріалу, надає правильні відповіді на питання викладача;

3 бали – здобувач приймає участь в обговоренні теоретичних та практичних питань, в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних відповідей, але без глибокого аналізу, обґрунтування та аргументацій, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

2 бали – здобувач не приймає участь в обговоренні питань, частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1-0 балів – здобувач не приймає участь в обговоренні питань, не володіє навчальним матеріалом та не знає відповіді на поставлені питання або побіжно розкрив лише окремі положення.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів *на практичному занятті* (оцінюється в діапазоні від 0 до 15 балів):

15-12 бали – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Розвиває власну думку, самостійно добирає приклади;

11-8 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності;

7-2 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки;

0-балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань та практичних завдань, не знає відповіді на поставлені питання.

Викладачем оцінюється самостійність думок, логіка викладу та якість аргументації, повнота розкриття навчальних питань, культура мовлення і діалогу, використання навчальної, наукової та спеціальної літератури, вміння виділяти головне, узагальнювати, робити висновки.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться в усній формі – екзамену. До екзамену допускаються ті здобувачі, які вчасно виконали контрольну роботу за темою навчальної дисципліни.

Контрольна робота.

Контрольна робота – вид обов’язкових навчальних робіт, за результатами виконання яких здобувач отримує допуск до підсумкового контролю; письмова робота, виконана здобувачем за відповідною темою. Написання контрольної роботи має на меті – заохочувати здобувачів до наукової роботи, прищеплюючи їм навички самостійної підготовки доповідей, повідомлень, роботи з першоджерелами, монографічною літературою та періодичними виданнями. Контрольні роботи перевіряються викладачем перед початком навчальної сесії.

Тема контрольної роботи повинна відповідати тематиці курсу і має бути узгодженою з викладачем.

Контрольні роботи повинні надаватися здобувачами для реєстрації на кафедру та на рецензування викладачу кафедри в установлені графіком навчального процесу строки не менш ніж за 14 днів до початку сесії. Як виняток, допускається прийняття до перевірки робіт перед початком сесії за дозволом кафедри з врахуванням поважних причин, підтверджених документально. Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури, аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Роботи, які виконані відповідно до необхідних вимог та захищені здобувачами, оцінюються позитивно як «зараховані», на підставі чого здійснюється допуск до підсумкового контролю.

Критерії оцінювання знань здобувачів за виконання контрольної роботи (оцінюється в діапазоні від 0 до 30 балів):

25-30 балів – в роботі присутні всі структурні елементи, питання розкриті повно і всебічно, виклад матеріалу логічний, висновки аргументовані, використана актуальна література, робота правильно оформлена згідно з вимогами. При захисті роботи здобувач вільно оперує термінологією, демонструє глибокі знання використаної при підготовці літератури, має власну думку щодо питання і може її довести, логічно та послідовно викладає матеріал і в змозі вільно та професійно вести дискусію;

24-16 бали – в роботі присутні всі структурні елементи, питання розкриті, виклад матеріалу логічний, висновки аргументовані, використана актуальна література, робота правильно оформлена згідно з вимогами, але мають місце певні недоліки при висвітленні матеріалу: є 2-3 незначні помилки, припускаються неточні твердження, не підкріплені нормативними чи іншими доказами, при цьому матеріал викладено логічно, в списку джерел достатня кількість позицій, немає грубих помилок в оформленні. При захисті роботи здобувач достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

15-10 бали – в роботі присутні всі структурні елементи, однак одне з питань розкрито не повністю, присутні логічні і фактичні помилки, в списку літератури є застарілі джерела, допущені істотні помилки в оформленні. При захисті роботи спостерігається певний розрив між відповіддю і матеріалом роботи, здобувач висвітлює питання в загальних рисах, розуміє їх суть, намагається зробити висновки, але при цьому допускає грубі помилки, відсутня логіка викладення матеріалу;

9-1 бал – в роботі неправильні, неточні і неконкретні відповіді на поставлені питання, несамостійний характер виконання контрольної роботи, відсутність необхідних пояснень та доповідей, фактичні помилки, допущені при відповіді на питання, не правильне, не дбале оформлення роботи, не вистачає структурних елементів, в списку літератури не достатньо джерел, оформлення роботи не відповідає вимогам, наявність значної кількості граматичних помилок. При захисті роботи здобувач не може відповісти на питання або відповідає неправильно, не розуміє його суті, а отже, не може зробити висновки;

0 - балів – завдання контрольної роботи не виконано, тема не розрита, робота оформлена не якісно, надана не вчасно. При захисті роботи здобувач не може відповісти на питання, не розуміє його суті, а отже, не може зробити висновки.

Перелік рекомендованих тем для написання контрольної роботи:

1. Курорти – провідний сегмент індустрії туризму.
2. Основи медичної кліматології.
3. Ландшафтотерапія та її значення при реабілітації.
4. Аеротерапія.
5. Спелеотерапія.
6. Бальнеологія та бальнеотехніка.
7. Бальнеологічні курорти України.
8. Бальнеологічні курорти Європи.
9. Основи грязелікування та їх застосування в санаторно-курортних закладах.
10. Лікування глиною в курортній практиці.
11. Псамотерапія.
12. Термотерапія в санаторно-курортному лікуванні.
13. Фітотерапія в санаторно-курортній справі.
14. Ароматерапія.
15. Апітерапія: лікування медом та продуктами бджільництва.
16. Енотерапія.
17. Фізіотерапія в санаторно-курортному лікуванні.
18. Нетрадиційні методи лікування.
19. Основи лікувальної фізичної культури в санаторно-курортному лікуванні.
20. Лікувальний масаж у комплексі санаторно-курортного лікування.
21. Управління санаторно-курортними закладами.
22. Організація дозвілля в санаторно-курортних закладах.
23. SPA - курорти та Wellness – терапія.
24. Санаторно-курортне господарство Європи.
25. Курортний комплекс України.

Екзамен.

Екзамен є формою підсумкового контролю рівня та якості засвоєння здобувачами теоретичних знань та практичних умінь і навичок з окремої навчальної дисципліни. Екзамен проводиться в період екзаменаційної сесії в передбачені навчальним планом терміни згідно з розкладом, затвердженим в НУЦЗ України. Екзамен проводиться в усній формі за білетами, які затверджуються кафедрою. Екзаменаційний білет складається з трьох теоретичних питань, що відображають зміст усієї програми навчальної дисципліни. Відповіді на питання оцінюються за їх повнотою.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 20 балів):

20-18 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

17–14 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкриває зміст теоретичних питань. При викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

13–10 балів – у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але поверхово аналізує матеріал без глибокого всебічного аналізу, без обґрунтування та аргументації, при цьому допускає окремі суттєві неточності та помилки.

9–5 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

4–1 балів – частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості теоретичних питань. Відповіді загальні, при цьому допускаються суттєві помилки.

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Курорти: поняття, функції, види, інфраструктура
2. Структура навчальної дисципліни, її мета та завдання.
3. Визначення поняття «курортологія». Об'єкт, предмет, задачі та функції курортології.
4. Основні типи курортів за характером природного лікувального фактора.
5. Види курортної діяльності. Завдання курортної справи.
6. Принципи державної політики у сфері курортної справи. Курортно-рекреаційний продукт.
7. Санаторно-курортні (оздоровчі) послуги. Складові санаторно-курортного продукту.
8. Завдання курортології. Основні розділи курортології.
9. Історія розвитку санаторно-курортної справи.
10. Поняття та завдання медичної кліматології.
11. Поняття клімату.
12. Основні групи кліматичних факторів. Класифікація кліматоутворювальних факторів.
13. Класи захворювань, пов'язаних із дією клімато-метеорологічних і геофізичних чинників.
14. Типи погодних умов, що впливають на здоров'я людини.
15. Основні методи кліматотерапії.
16. Типи клімату й погоди та їх вплив на організм людини: адаптація, акліматизація, загартування.
17. Фізичні та фізіологічні основи дозиметрії й дозування кліматолікувальних процедур.
18. Курортні ландшафти та їх використання в рекреаційних цілях.
19. Лікувальна дія прісної води на організм людини. Гідротерапія.
20. Визначення та основні поняття бальнеології.
21. Основні методи бальнеологічного лікування.
22. Бальнеотехніка: предмет, завдання, технологічні схеми.
23. Лікувальні грязі: поняття та класифікація.
24. Особливості оздоровчої дії лікувальних грязей на організм людини.
25. Методики проведення грязелікувальних процедур.
26. Цілющі властивості й хімічний склад глини.
27. Види лікувальної глини та їх використання в курортній практиці.
28. Псамотерапія.
29. Термотерапія: поняття, сутність, різновиди.
30. Парафінолікування.
31. Озокеритолікування.
32. Лікування нафталанською нафтою.
33. Лікувальна дія пари.
34. Фітотерапія: поняття, лікувальні форми.
35. Апітерапія: лікування медом і продуктами бджільництва.
36. Цілющі властивості меду та його використання при хворобах людини.
37. Преформовані та рідкісні лікувальні курортні фактори.
38. Фізіотерапія: поняття і сутність.
39. Штучні фізичні фактори, що використовують у курортній лікувальній практиці.

40. Методи апаратної фізіотерапії.
41. Використання рідкісних і нетрадиційних методів лікування.
42. Лікувальна фізична культура.
43. Лікувальний масаж.
44. Рухова активність в умовах курорту.
45. Основи лікувальної фізичної культури (ЛФК).
46. Форми занять ЛФК.
47. Масаж у комплексі санаторно-курортного лікування.
48. Основні види масажу.
49. Особливості організації лікування хвороб людини в умовах курорту.
50. Специфіка санаторно-курортного лікування.
51. Види санаторно-курортних закладів.
52. Функціональна структура санаторно-курортних закладів та їх матеріально-технічна база.
53. Управління санаторно-курортними закладами.
54. Правове-регулювання діяльності санаторно-курортних закладів.
55. Кадровий склад закладів санаторно-курортного комплексу.
56. Організація дозвілля в санаторно-курортних закладах: анімаційний сервіс.
57. Забезпечення якості й ефективності діяльності санаторно-курортних закладів.
58. Основні методи і способи (інструменти) впливу на ефективність роботи підприємств санаторно-курортного комплексу.
59. Характеристика санаторно-курортного комплексу України.
60. Характеристика санаторно-курортного комплексу Європи.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до лабораторних та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.
2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни.
3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.
4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.
5. За порушення академічної доброчесності до здобувача можуть бути застосовані заходи впливу, які полягають у отриманні незадовільної оцінки за результатами контрольного заходу та/або повторного проходження оцінювання.

Базова література:

1. Про курорти [Електронний ресурс] : Закон України від 05.10.2000 р. № 2026-III із змінами і доповненнями від 01.10.2023 р. [2573-IX](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text) – Електронні текстові дані. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text>
2. Байлик С.І. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник / С. І. Байлик, О. М. Кравець. – Харків : ХНАМГ, 2009. – 197 с.
3. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристичні ресурси України: Методологія та методи аналізу, термінологія, районування. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2001.- 395 с.
4. Величко В.В. Організація рекреаційних послуг: Навчальний посібник. - Харків: Харківський національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова, 2013. – 202 с.
5. Державне регулювання курортно-рекреаційної сфери : монографія / В.В. Гуменюк. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 372 с.

6. Заваріка Г. М. Курортна справа : навч. посіб. / Г. М. Заваріка. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 264с.
7. Курортологія : підручник / О. М. Кравець, А. А. Рябев ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 167 с.
8. Кушнірук Ю.С. Рекреалогія: Навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2015. – 148 с.
9. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії; підручник / [Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчук, Д.В. Вакуленко та ін.]; за заг.ред. Л.О. Вакуленко, В.В. Клапчука. – Тернопіль: ТДМУ, 2018. – 372.
10. Порада А.М., Порада О.В. Медико-соціальна реабілітація і медичний контроль: підручник. — К.: ВСВ “Медицина”, 2011. — 296 с.
11. Рутинський М. Й. Рекреалогія з основами курортології : курс лекцій / М. Й. Рутинський ; за ред. М. Мальської. – Львів : Фенікс, 2004. – 68 с.
12. Стафійчук В.І. Рекреалогія: Навч. посібник. – К.: Альтпрес, 2006. – 264. с.
13. Степанов Є. Г. Основи курортології та санаторно-курортне лікування : навч.пос. / Є. Г. Степанов. – Харків : Кроссрод, 2007. – 584 с.
14. Степашко М.В., Сухостат Л.В. Масаж і лікувальна фізкультура в медицині: підручник. — К.: Медицина, 2010. — 352 с.
15. Сухан В. С. Кліматологія і кліматотерапія : методичні рекомендації / В. С. Сухан. – Ужгород : ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2012. – 60 с.
16. Туристична курортологія / Укл.: Бойко І.Д., Савранчук Л.А. – Чернівці: Рута, 2007. – 116 с.
17. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина : Підручник для студентів і лікарів / За заг. ред. В. М. Сокрута. — Краматорськ: Каштан, 2019. — 480 с.
18. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посібник / В. Н. Фоменко. – Київ : Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.
19. Яковенко Н.П., Самойленко В.Б. Фізіотерапія: підручник. — К.: ВСВ “Медицина”, 2011. — 256 с.

Додаткова література:

1. Ведмідь Н. І. Класифікація санаторно-курортних і оздоровчих підприємств /Н. І. Ведмідь // Культура народів Причорномор'я. – 2012. – № 238. – С. 9–13.
2. Влащенко Н. М. Нормативно-правове забезпечення санаторно-курортної діяльності в Україні / Н. М. Влащенко // Бізнес Інформ. – 2012. – № 4. – С. 147–150.
3. Кузик С.П. Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід: монографія. – Львів: Видав. Центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – 254 с.
4. Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України. – К.: Альтерпрес, 2007. – 369 с.
5. Мальська М. П. Туристичне країнознавство. Європа: навч. посібник. – К. : ЦУЛ, 2009. – 224 с.
6. Смаль І.В. Туристичні ресурси світу. – Ніжин: Видавництво Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, 2010. - 336 с.
7. Рутинський М. Й. Класифікації та типології курортів / М. Й. Рутинський // Вісник Львівського університету. – Серія географічна. – 2007. – Вип. 34. – С. 236–246.
8. Розвиток медичного туризму в регіонах України / В. Ф. Кифяк // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2013.– № 1. – С. 30–33.
9. Чорненька Н. В. Організація туристичної індустрії : навч. посібник / Н. В. Чорненька. – К. : Атіка, 2006. – 264 с.
10. Шевчук Л.Т. Основи медичної географії: Текст лекцій. – Львів, 1997. – 168 с.
11. Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). Available from: <http://apps.who.int/classifications/icfbrowser/>. Accessed: November 12, 2018.

12. STEPS-Stroke manual (version 1.2). The WHO STEP wise approach to stroke surveillance. Geneva; WHO. Available from: http://www.who.int/ncd_surveillance/en/steps_stroke_manual_v1.2.pdf. Accessed 7 February 2017.

13. World Health Organization. How to use the ICF: A practical manual for using the International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). Exposure draft for comment. October 2013. Geneva: WHO, 127 p.

Інформаційні ресурси:

1. Апітерапія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.mlhc.vn.ua/news>
2. Загальні питання фізіотерапії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://intranet.tdmu.edu.ua/data/kafedra/internal/sport_medic/lectures_stud/uk/med/lik/ptn
3. Засоби лікувальної фізичної культури [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://medical-enc.com.ua/sredstva.htm>
4. Купцова Т. Користь та шкода від сонця. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://amm.net.ua/polza-i-vred-solnca.html>
5. Кліматолікування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sanikur.com/uk/4/22/23>
6. Кінезіотерапія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://vertebra.ua/metodyi-lecheniya/kineziterapiya.html>
7. Косметичні глини: види, властивості та способи застосування. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.woodandsoap.in.ua/uk/statti/kosmetychni-hlyny-vydy-vlastyvosti-ta-sposoby-zastosuvannya>
8. Краєвська А. С. Менеджмент діяльності санаторно-курортного закладу. [Електронний ресурс] / А. С. Краєвська. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/20101224/3_kraev.php
9. Лікарські рослини [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Лікарські_рослини
10. Лікувальні грязі та пелоїдолікування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sanikur.com/uk/4/22/25>
11. Лікування піском або псамотерапія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.zid.com.ua/ukr_creativework/likuvannya-piskom-abo-psamoterapiya
12. Лікування нафталаном. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.naftalan.group/blog/naftalanska-nafta-prirodne-dzherelo-zdorovya>
13. Метеочутливість: як подолати залежність від атмосферних умов. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://health-ua.com/article/62190-meteochutlivst-tcenemf-aboyakpodolati-zalezhnst--vd-zmn-atmosfernih-umov-->
14. Мигалина Ю. Ю. Розвиток санаторно-курортної справи в Україні [Електронний ресурс] / Ю. Ю. Мигалина. – Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/mygalyna2.htm
15. Нетрадиційна медицина: те, що ви не знали. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://megasite.in.ua/5116-netradicijna-medicina-te-shho-vi-ne-znali.html>
16. Озокеритотерапія. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://karpatia.com.ua/ozokeryt/>
17. Оптимальний руховий режим [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://medbib.in.ua/optimalnyiy-dvigatelnyiy-rejim.html>
18. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.moz.gov.ua>
19. Популярні види масажу: прийоми і методики. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://donum.ua/ua/top-10-populyarnyh-vidov-massaja-priemy-i-metodiki>

20. Смірін С. Грязь, яка лікує. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://familytimes.com.ua/gryaz.html>
21. Таласотерапія або лікування дарами моря. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://poradumo.com.ua/447607-talasoterapiya-abo-likuvannya-darami-morya/>
22. Теренкури Трускавця. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://truskavets.ua/leisure/terenkury-truskavtsya>
23. Ткаченко Т. Особливості управління закладами санаторно-курортної сфери. [Електронний ресурс] / Т. Ткаченко, С. Костін. – Режим доступу: http://www.lnu.edu.ua/faculty/intrel/2008_24/19.pdf

Розробник:

Завідувачка кафедри менеджменту,
д. держ. упр., доцент

Неллі ЛЕОНЕНКО